

Dan narcisa, 24. ožujka 2018.

Dugi niz godina svake prve subote u proljeću obilježava se Dan narcisa s ciljem osvještavanja javnosti o načinima i važnosti ranog otkrivanja raka dojke. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije, rak dojke je najučestalije maligno oboljenje ženskog spola u svijetu od kojeg svake godine oboli 1,5 milijuna žena, a 2015. godine ih je umrlo njih 570 000 (15% smrti od svih karcinoma). Sukladno podacima Eurostata, u Europskoj Uniji (EU-28) 2014. godine od raka dojke je umrlo 93 500 osoba što ga svrstava na treće mjesto uzroka smrti od raka. Važno je napomenuti da je rak dojke prvenstveno zloćudno oboljenje ženskog spola te da muškarci od njega oboljevaju u svega oko 1% slučajeva.

U Hrvatskoj je 2014. godine od raka dojke oboljelo 2644 žena, a 2016. godine njih 990 je umrlo pa je rak dojke i dalje najčešći uzrok smrti od raka u žena. U Brodsko-posavskoj županiji 2014. godine od raka dojke je oboljela 71 osoba. Sve oboljele osobe su bile pripadnice ženskog spola. Tijekom 2015. godine u našoj županiji od raka dojke umrlo je 36 osoba (35 žena, 1 muškarac).

Od raka dojke mogu oboliti i mlađe žene, ali se najčešće javlja u dobi iznad 50 godina starosti. Najznačajniji rizični čimbenici koji se povezuju uz nastajanje raka dojke su: dob, prva menstruacija prije navršene 12-e godine života, menopauza nakon 50-e godine života, nerađanje ili rađanja djece poslije 30-e godine života, pozitivna obiteljska anamneza na tumore dojke i/ili jajnika. Nezdravi stilovi života poput pušenja cigareta, pretilosti i alkoholizma se povezuju s nastankom ove zloćudne bolesti. Najčešći simptomi raka dojke su: novonastali palpabilni čvorić, bolna i osjetljiva dojka, iscjedak iz bradavice, bolna bradavica i novonastale promjene na koži dojke. Bitno je istaknuti važnost samopregleda dojke te da se na zamjećenu neuobičajenu promjenu svaka žena pravovremeno javi svom liječniku. Takav pristup može biti važan za ranije otkrivanje maligne bolesti. Oblici liječenja raka dojke uključuju: kiruško liječenje, radioterapiju (zračenje), kemoterapiju, hormonsku terapiju i ciljano liječenje. Izbor liječenja ovisi o vrsti raka dojke, njegovoj veličini i stadiju proširenosti (metastaziranja) u organizmu.

Ovogodišnjom akcijom povodom Dana narcisa se skreće pozornost na važnost ranog otkrivanja raka dojke i odazivanja žena na besplatnu mamografiju u sklopu Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka dojke, ali i na važnost optimalnog liječenja i skrbi o bolesnicama. U Hrvatskoj je 2006.g započeo Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke u kojem se žene u dobi od 50 do 69 godina jednom u dvije godine pozivaju na besplatnu mamografiju s ciljem njegovog otkrivanja u početnom stadiju kako bi liječenje bilo što uspješnije, a time bi se produljila i poboljšala kvaliteta života oboljelih osoba.

*Podaci i informacije koje su korištene za izradu ovog teksta preuzete su sa internet stranica Svjetske zdravstvene organizacije, Eurostata, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo(HZJZ) te iz Registra za rak HZJZ-a.

autor teksta: Ivan Štivić dr.med
spec.epidemiologije